

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku

LBI.410.16.3.2023

Tadeusz Truskolaski
Prezydent
Miasta Białegostoku
ul. Słonimska 1
15-950 Białystok

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/083 – Realizacja programu „Laboratoria przyszłości”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Białymstoku ¹ , ul. Słonimska 1, 15-950 Białystok
Kierownik jednostki kontrolowanej	Tadeusz Truskolaski, Prezydent Miasta Białystok od 5 grudnia 2006 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Realizacja programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz umiejętności podstawowych i przekrojowych dzieci i młodzieży – <i>Laboratoria przyszłości</i> . 2. Nadzór nad realizacją programu dotyczącego wsparcia finansowego na rozwijanie szkolnej infrastruktury oraz umiejętności podstawowych i przekrojowych dzieci i młodzieży – <i>Laboratoria przyszłości</i> .
Okres objęty kontrolą	Lata 2021-2023, do czasu zakończenia kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontroler	Marcin Bielawski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LB/110/2023 z 16 czerwca 2023 r. (akta kontroli str.1-2)

¹ Dalej: *Urząd*.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Miasto Białystok prawidłowo i efektywnie realizowało Program rozwijania szkolnej infrastruktury oraz umiejętności podstawowych i przekrojowych dzieci i młodzieży – *Laboratoria przyszłości*⁴. Sprawowano także właściwy nadzór nad jego realizacją. Nie opracowano jednak planu finansowego rachunku Przeciwdziałania COVID-19, w zakresie realizacji Programu.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Udział w Programie wzięły wszystkie szkoły podstawowe spełniające warunki, dla których Miasto Białystok było organem prowadzącym. Rzetelnie opracowano i terminowo złożono wnioski o udział w Programie. Środki na jego realizację zostały przekazane na wyodrębnione rachunki bankowe szkół zgodnie z ich zapotrzebowaniem, w terminach umożliwiającym ich wydatkowanie, zgodnie z przyjętymi założeniami i uwzględnione w planie finansowym. Przeznaczono je na zakup wyposażenia, objętego finansowaniem w ramach Programu. Miasto zapewniło jego instalację, uruchomienie i zintegrowanie z infrastrukturą szkolną. Prawidłowo i terminowo przekazano Podlaskiemu Kuratorowi Oświaty, informacje o wykorzystaniu wsparcia. W okresie objętym kontrolą przygotowanie, realizacja i rozliczenie Programu było na bieżąco monitorowane przez Departament Edukacji Urzędu⁵. Przeprowadzono również dwie kontrole dotyczące jego realizacji.

Nie opracowano natomiast planu finansowego rachunku Przeciwdziałania COVID-19 w zakresie realizacji Programu, wymaganego art. 65 ust. 12 ustawy z 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw⁶. Nieprawidłowość ta nie wpływała na realizację Programu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Realizacja programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz umiejętności podstawowych i przekrojowych dzieci i młodzieży – *Laboratoria przyszłości*

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą Miasto Białystok prowadziło 47 szkół podstawowych, z których 45 od 19 października do 9 listopada 2021 r. złożyło wnioski o udzielenie wsparcia do Departamentu Edukacji w ramach Programu⁸, w tym 42 w maksymalnej wysokości określonej w § 2 uchwały nr 129 Rady Ministrów z dnia 29 września 2021 r. w sprawie wsparcia na realizację inwestycyjnych zadań jednostek samorządu terytorialnego polegających na rozwijaniu szkolnej infrastruktury - *Laboratoria przyszłości*⁹, zaś trzy szkoły w kwotach odpowiadających 46,5%, 84,7% i 99,6% maksymalnego dofinansowania. Łączna kwota wsparcia, o jaką szkoły wnioskowały do organu prowadzącego, wynosiła 6.573,7 tys. zł. Wszystkie 45 wniosków po weryfikacji przez Departament Edukacji, zostało w terminie do 21 dni od daty otrzymania, złożone do Podlaskiego Kuratora Oświaty. W jednym przypadku Departament dostosował wnioskowaną kwotę do faktycznej liczby uczniów, co spowodowało

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej zwany: *Programem*.

⁵ Zgodnie z zarządzeniem Nr 543/15 Prezydenta Miasta Białegostoku z dnia 30 czerwca 2015 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Urzędowi Miejskiemu w Białymstoku do zadań Departamentu Edukacji należało m.in.: wykonywanie innych czynności związanych z (...) finansowaniem samorządowych, publicznych szkół (...). Dalej: *Departamentem Edukacji*.

⁶ Dz.U. poz. 568, ze zm. Dalej: *ustawą zapobiegającą COVID-19*.

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Zespół Szkół nr 5 przy Uniwersyteckim Dziecięcym Szpitalu Klinicznym, Szkoła Podstawowa nr 40 przy Uniwersyteckim Dziecięcym Szpitalu Klinicznym oraz Centrum Kształcenia Ustawicznego w Białymstoku (szkołą dla dorosłych) nie spełniały warunków udziału w Programie.

⁹ M.P. poz. 939. Dalej: *uchwałą w sprawie wsparcia*.

jej zmniejszenie o 900 zł, w stosunku do propozycji szkoły. Również w jednym przypadku Departament Edukacji zwiększył wnioskowaną przez szkołę kwotę o 600 zł, do maksymalnej wysokości określonej § 2 uchwały w sprawie wsparcia. Wnioskowane kwoty wsparcia wynosiły od 30 tys. zł do 301,8 tys. zł. Miasto Białystok otrzymało kwoty wsparcia, na wydzielony rachunek w terminach od 17 do 30 dni do daty złożenia wniosku. Środki z tego rachunku przekazywano na wydzielone rachunki bankowe poszczególnym szkołom, w odpowiedzi na zgłoszone zapotrzebowanie. Szkoły wykorzystywały całość środków, otrzymanych w ramach Programu, tj. 6.572,8 tys. zł. (akta kontroli str. 3-9, 52-56)

Prezydent Miasta Białystok, został 8 października 2021 r. poinformowany przez Ministerstwo Edukacji i Nauki o możliwości składania wniosków w Programie.¹⁰ W kolejnych dniach Departament Edukacji przekazał wszystkim prowadzonym przez Miasto szkołom informację o sposobie pozyskania środków w ramach programu i obowiązku złożenia wniosku (13 października 2021 r.). W Urzędzie nie opracowano odrębnych zasad/wytycznych do oceny formalnej i merytorycznej wniosków szkół o udzielenie wsparcia. Jak wyjaśniła Dyrektor Departamentu Edukacji przy realizacji Programu, nie istniała potrzeba tworzenia odrębnych zasad oceny formalnej i merytorycznej wniosków, ponieważ organ prowadzący zobligowany był do weryfikacji wniosków pod kątem prawidłowości jego wypełnienia oraz kompletności zawartych w nim informacji i tożsamości wnioskodawcy. Nie zostały ustalone również kryteria oceny wniosków, ponieważ ze względu na jasne kryteria przyznawania wysokości dofinansowania, oparte o liczbę uczniów szkoły wynikającą z Systemu Informacji Oświatowej (dalej: SIO), nie było konieczności ich opracowywania.

Wnioski weryfikowane były przez dwóch wyznaczonych pracowników Departamentu Edukacji: p.o. kierownika Referatu Finansowania Oświaty oraz głównego specjalistę zatrudnionego na samodzielnym stanowisku ds. oprogramowania i SIO. Pracownicy ci zostali zobowiązani do wykonywania obowiązków sumiennie, starannie, sprawnie i bezstronnie. Kryteria/zasady przyznawania wsparcia, uzależnione od liczby uczniów w danej szkole, nie pozwalały na uznaniowość przy ocenie wniosków.

Badanie pięciu z 45, tj. 11,1% złożonych wniosków wykazało, że wszystkie:

- zgodnie z § 4 ust. 5 uchwały w sprawie wsparcia, były weryfikowane pod kątem prawidłowości wypełnienia, kompletności zawartych w nich informacji i tożsamości wnioskodawcy¹¹,
- zawierały wymagane § 4 ust. 2 uchwały w sprawie wsparcia, informacje o: nazwie szkoły, adresie jej siedziby, numerze w Rejestrze Szkół i Placówek Oświatowych, numerze telefonu i adresie poczty elektronicznej osoby kontaktowej,
- zawierały wymienione pod adresem <https://www.gov.pl/laboratoria/materiały-pomocnicze> dane dotyczące: liczby uczniów, wyposażenia podstawowego, wstępnych planów zakupowych oraz adresu poczty elektronicznej organu prowadzącego,
- zawierały wnioskowaną maksymalną kwotę wsparcia wyliczoną zgodnie § 2 ust. 2 lub 3 uchwały w sprawie wsparcia i na podstawie danych o liczbie uczniów w szkole wynikającej z SIO. (akta kontroli str.10-136)

Na podstawie wniosków złożonych przez szkoły podstawowe, Departament Edukacji, stosownie do § 4 ust. 7 uchwały w sprawie wsparcia sporządził wnioski o udzielenie wsparcia i złożył je do Prezesa Rady Ministrów za pośrednictwem Podlaskiego Kuratora Oświaty. Osobą upoważnioną do składania wniosków był pracownik Departamentu Edukacji¹². Badanie pięciu z 45, tj. 11,1% wniosków wykazało, że:

- zawierały one wymagane § 4 ust. 8 uchwały w sprawie wsparcia, informacje o: nazwie szkoły, adresie jej siedziby, numerze w Rejestrze Szkół i Placówek Oświatowych,

¹⁰ Informację o sposobie wnioskowania o wsparcie w ramach Programu przekazywało Centrum GovTech, które wspólnie z Ministerstwem Edukacji i Nauki realizowało Program.

¹¹ Z dokumentacji wynika, że w przypadku pięciu zbadanych wniosków, dyrektorzy szkół stosownie do § 4 ust. 6 uchwały w sprawie wsparcia, sześć razy zostali wezwani do ich uzupełnienia, w tym po dwa razy z powodu: wskazania niepełnej nazwy szkoły, nieprawidłowej liczby uczniów oraz błędnej informacji o wyposażeniu szkoły. Departament Edukacji nie wyznaczał terminów poprawy wniosków, dwa wnioski zostały poprawione w dniu otrzymania uwag jeden po upływie pięciu dni, również jeden po upływie 8 dni.

¹² Pełnomocnictwo 20 października 2021 r. nr ORN-I.077.599.2021.

numerze telefonu i adresie poczty elektronicznej osoby kontaktowej w organie prowadzącym,

- zawierały wymienione pod adresem <https://www.gov.pl/laboratoria/materiały-pomocnicze> dane dotyczące: liczby uczniów, numeru wydzielonego rachunku organu prowadzącego szkołę,
- wnioskowaną maksymalną kwotę wsparcia wyliczoną zgodnie § 2 ust. 2 lub 3 uchwały w sprawie wsparcia i na podstawie danych o liczbie uczniów w szkole wynikającej z SIO,
- zostały złożone terminowo, tj. w dniach od 28 października do 4 listopada 2021 r.,
- załączono do nich pełnomocnictwo do składania wniosków w ramach Programu,
- nie wymagały uzupełnień i korekt merytorycznych. (akta kontroli str.65-137)

Środki finansowe z Funduszu Przeciwdziałania Covid-19 przeznaczone na realizację Programu były gromadzone na wydzielonym rachunku dochodów i przeznaczane na wydatki w ramach budżetu Miasta Białegostoku. Prezydent nie opracował odrębnego planu finansowego dla rachunku Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 w zakresie realizacji Programu, wymaganego art. 65 ust. 12 ustawy o zapobieganiu COVID-19, co zostało opisane w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Środki przyznane w ramach Programu zostały uwzględnione w budżecie Miasta oraz w planach finansowych poszczególnych szkół. W budżecie na 2021 rok dochody z tego tytułu zostały uwzględnione w rozdziałach 80101 *Szkoły podstawowe*, 80102 *Szkoły podstawowe specjalne* w § 218 *Środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19* w kwocie 4.487 tys. zł¹³. Faktyczne wykonanie tych dochodów w 2021 roku było wyższe i wynosiło 6.572,8 tys. zł¹⁴. W budżecie na 2021 rok wydatki w ramach Programu zostały ujęte w rozdziałach 80101 *Szkoły podstawowe*, 80102 *Szkoły podstawowe specjalne* w § 421 *Zakup materiałów i wyposażenia* oraz § 424 *Zakup środków dydaktycznych i książek*¹⁵ w kwocie 4.487 tys. zł. Do końca 2021 roku Miasto na realizację Programu wydatkowało kwotę 904,7 tys. zł¹⁶, w planie wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego 2021, na realizację Programu zaplanowano kwotę 3.425 tys. zł¹⁷, z czego wydatkowane zostało 3.148,5 tys. zł¹⁸, łącznie wykonanie wydatków w 2021 roku wynosiło 4.053,2 tys. zł¹⁹. W budżecie na 2022 r. wydatki w ramach Programu zostały ujęte w rozdziałach 80101 *Szkoły podstawowe*, 80102 *Szkoły podstawowe specjalne* w § 421 *Zakup materiałów i wyposażenia*, § 424 *Zakup środków dydaktycznych i książek* oraz § 430 *Zakup usług pozostałych*²⁰ w kwocie 2.519,6 tys. zł. Zrealizowano je do 31 sierpnia 2022 r. w zaplanowanej wysokości²¹. (akta kontroli str. 82-96, 138-182, 234-244)

Po zakończeniu roku budżetowego 2021 i 2022, Prezydent nie przedłożył Radzie Miasta informacji o wykonaniu planu finansowego do rachunku Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 w zakresie Programu, wymaganej art. 65 ust. 13 ustawy o zapobieganiu COVID-19. Dyrektor Departamentu Edukacji wyjaśniła, że: *Rozliczenie Funduszu Przeciwdziałania Covid-19 za 2021 rok zostało ujęte w Zarządzeniu Nr 297/22 Prezydenta Miasta Białegostoku z dnia 30 marca 2022 r. w sprawie sprawozdania z wykonania budżetu, informacji o kształtowaniu się wieloletniej prognozy finansowej Miasta Białegostoku,*

¹³W tym w rozdziale 80101 w kwocie 4.361 tys. zł oraz 80102 w kwocie 126 tys. zł.

¹⁴W tym w rozdziale 80101 w kwocie 6.422,8 tys. zł oraz 80102 w kwocie 150 tys. zł.

¹⁵W tym w rozdziale 80101 w § 421 w kwocie 414 tys. zł oraz § 424 w kwocie 3.935 tys. zł oraz 80102 w § 424 w kwocie 138 tys. zł.

¹⁶W tym w rozdziale 80101 w § 421 w kwocie 59 tys. zł oraz § 424 w kwocie 753 tys. zł oraz 80102 w § 424 w kwocie 92,7 tys. zł.

¹⁷W tym w rozdziale 80101 w § 421 w kwocie 333,3 tys. zł oraz § 424 w kwocie 3.046,5 tys. zł oraz 80102 w § 424 w kwocie 45,2 tys. zł.

¹⁸W tym w rozdziale 80101 w § 421 w kwocie 234,4 tys. zł oraz § 424 w kwocie 2.870,6 tys. zł oraz 80102 w § 424 w kwocie 43,5 tys. zł.

¹⁹W tym w rozdziale 80101 w § 421 w kwocie 293,4 tys. zł oraz § 424 w kwocie 3.623,6 tys. zł oraz 80102 w § 424 w kwocie 136,2 tys. zł.

²⁰W tym w rozdziale 80101 w § 421 w kwocie 436 tys. zł, § 424 w kwocie 2.051 tys. zł oraz § 430 w kwocie 18,8 tys. zł oraz 80102 w § 424 w kwocie 13,8 tys. zł.

²¹W tym w rozdziale 80101 w § 421 w kwocie 436 tys. zł, § 424 w kwocie 2.051 tys. zł oraz § 430 w kwocie 18,8 tys. zł oraz 80102 w § 424 w kwocie 13,8 tys. zł.

informacji o stanie mienia komunalnego Miasta Białegostoku oraz informacji o przebiegu wykonania planów finansowych samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej i samorządowych instytucji kultury za 2021 r. w dochodach i wydatkach w klasyfikacji budżetowej 80101 – Szkoły podstawowe oraz 80102 – Szkoły podstawowe specjalne oraz w części opisowej (str. 212, 220, 258 i 288). (...) Rozliczenie za 2022 rok ujęte było na str. 266 i 300 Zarządzenia Nr 290/23 Prezydenta Miasta Białegostoku z dnia 30 marca 2023 r. w sprawie sprawozdania z wykonania budżetu, informacji o kształtowaniu się wieloletniej prognozy finansowej Miasta Białegostoku, informacji o stanie mienia komunalnego Miasta Białegostoku oraz informacji o przebiegu wykonania planów finansowych samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej i samorządowych instytucji kultury za 2022 r. Obydwa zarządzenia przedstawiono Radzie Miasta Białystok. Dodatkowo rozliczenie Programu prezentowane było w Raporcie o stanie Miasta Białegostoku za 2021 r. (na str. 187) oraz za 2022 r. (na str. 215).

(akta kontroli str. 138-145)

Na zakup wyposażenia w ramach Programu szkoły podstawowe wydatkowały 6.572,8 tys. zł, w tym 1.725,9 tys. zł na zakup wyposażenia podstawowego, tj. 26,3% otrzymanych środków i 4.846,9 tys. zł na zakup wyposażenia dodatkowego (tj. 73,7%).

W ramach wydatków na zakup wyposażenia podstawowego nabyto: [1] drukarki 3D wraz z akcesoriami za 846,1 tys. zł; [2] mikrokontrolery z czujnikami i akcesoriami za 246,9 tys. zł; [3] aparaty fotograficzne z akcesoriami za 232,8 tys. zł; [4] filamenty za 103,3 tys. zł; [5] gimbale za 70,6 tys. zł; [6] kamery przenośne cyfrowe wraz z akcesoriami za 67,2 tys. zł; [7] mikroporty z akcesoriami za 42 tys. zł; [8] lutownice/stacje lutownicze z gorącym powietrzem za 37,5 tys. zł; [9] oświetlenie do realizacji nagrań za 31,5 tys. zł; [10] statywy z akcesoriami za 26,1 tys. zł; [11] mikrofony kierunkowe z akcesoriami za 21,9 tys. zł.

W ramach wyposażenia dodatkowego zakupiono: [1] specjalistyczne urządzenia i narzędzia, materiały edukacyjne oraz oprogramowanie, w tym z zakresu robotyki i mikroelektroniki za 2.686 tys. zł; [2] wyposażenie stanowisk do pracy narzędziowej/technicznej za 1.149,5 tys. zł; [3] sprzęt do nagrywania, rejestrowania i obróbki obrazu i dźwięku za 322,8 tys. zł; [4] sprzęt gospodarstwa domowego za 296,5 tys. zł; [5] narzędzia do obróbki drewna i metalu za 218,2 tys. zł; [6] części zamienne oraz wyposażenie drobne i materiały eksploatacyjne za 143,8 tys. zł; [7] środki ochrony indywidualnej za kwotę 30,1 tys. zł.

(akta kontroli str. 245-251)

Prezydent Miasta nie skorzystał z uprawnienia przysługującego mu na podstawie § 9 ust. 4 uchwały w sprawie wsparcia i nie wydawał odrębnych upoważnień dla dyrektorów szkół do dokonywania zakupów w ramach Programu. Jak wyjaśniła Dyrektor Departamentu Edukacji: *wymienione zakupy dokonywane były w ramach pełnomocnictw do dokonywania wszelkich czynności prawnych z zakresu zwykłego zarządu, nadanych przez Prezydenta Miasta Białegostoku poszczególnym dyrektorom wraz z powierzeniem stanowiska.*

(akta kontroli str. 138-145)

Stosownie do § 9 ust. 2 i 3 uchwały w sprawie wsparcia organ prowadzący szkoły zobowiązany był do: [1] zapewnienia instalacji, uruchomienia oraz zintegrowania zakupionego wyposażenia z infrastrukturą szkolną; [2] zapewnienia technicznych szkoleń dla osób prowadzących zajęcia w szkole z wykorzystaniem wyposażenia zakupionego w ramach otrzymanego wsparcia w zakresie jego obsługi; [3] spełnienia wymaganych wytycznych w zakresie identyfikacji wizualnej związanej z oznaczeniem wyposażenia zakupionego w ramach otrzymanego wsparcia; [4] umożliwienia realizacji zajęć, o których mowa w art. 109 ust. 1 pkt 1-3 i 5-7, ust. 2 i 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe²², z wykorzystaniem tego wyposażenia; [5] wyznaczenia przez dyrektora szkoły szkolnego koordynatora, którego zadaniem będzie popularyzacja wykorzystania tego wyposażenia oraz wsparcie osób prowadzących zajęcia w szkole w jego stosowaniu; [6] uwzględnienia podczas prowadzenia zajęć z wykorzystaniem tego wyposażenia treści programowych z zakresu doradztwa zawodowego dla szkoły podstawowej, dzielenia się dobrymi praktykami oraz wymienianiu się wiedzą z innymi szkołami w zakresie wykorzystania tego wyposażenia; [7] wykorzystywania wyposażenia w kolejnych co najmniej pięciu latach szkolnych, począwszy najpóźniej od roku szkolnego 2022/2023, podczas średnio co najmniej trzech

²²Dz. U. z 2023 r. poz. 900, ze zm.

godzin zajęć w każdym tygodniu nauki. Dyrektor Departamentu Edukacji wyjaśniła, że: *Złożenie wniosku o przyznanie dofinansowania przez poszczególne szkoły było tożsame z akceptacją i przyjęciem przez nie do realizacji obowiązków wynikających z § 9 ust. 2 i 3 wymienionej uchwały. Szkoły podejmowały wyżej wymienione działania w ramach przyznanego przez organ prowadzący planu finansowego na rok 2021 i 2022 oraz aktualnych arkuszy organizacyjnych zapewniających prawidłowe funkcjonowanie placówki (...).* Departament Edukacji sprawdził realizację ww. obowiązków za pomocą ankiety monitorującej, co zostało opisane szerzej, w 2 obszarze niniejszego wystąpienia pokontrolnego. (akta kontroli str. 138-145, 192-132)

Zgodnie z § 7 ust. 1 uchwały w sprawie wsparcia organ prowadzący szkoły zobowiązany był do złożenia do Wojewody za pośrednictwem strony internetowej, informacji o wykorzystanym w 2021 i 2022 roku wsparciu. Analiza 10 informacji złożonych w 2022 i 2023 roku (po pięciu w każdym), tj. 11,1% wszystkich złożonych informacji wykazała, że wszystkie:

- złożyła osoba, która nie posiadała odrębnego upoważnienia do ich składania, Dyrektor Departamentu Edukacji wyjaśniła, że: *Osobie składającej informację o wykorzystaniu wsparcia finansowego w ramach Programu "Laboratoria Przyszłości" za 2021 i 2022 r. nie wydano upoważnienia do dokonywania tych czynności. Zgodnie z posiadaną wiedzą, na początku realizacji zadania wzór upoważnienia do składania powyższych informacji nie był dostępny i omyłkowo nie został opracowany,*
- zostały złożone terminowo, tj. do dnia 28 lutego 2022 r. i 27 lutego 2023 r.,
- zawierały informacje m.in. o wysokości wykorzystanego wsparcia, zakupionym sprzęcie oraz oświadczenie o posiadanej dokumentacji finansowo-księgowej.

Natomiast dwie z 10 złożonych informacji zostały poprawione, po stwierdzeniu w nich błędów formalnych. W przedłożonych informacjach szkoły wskazywały na trudności w realizacji Programu wynikające z krótkiego czasu jego realizacji, co utrudniało prowadzenie postępowań przetargowych oraz organizację dostaw, a także opóźnienia w dostawach spowodowane brakiem dostępności sprzętu w magazynie.

(akta kontroli str. 136, 138-145, 252-253)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą, na nieopracowaniu przez Prezydenta odrębnego planu finansowego dla rachunku Funduszu Przeciwdziałania COVID 19 w zakresie realizacji Programu, mimo że był do tego zobowiązany na podstawie art. 65 ust. 12 ustawy o zapobieganiu COVID-19.

Dyrektor Departamentu Edukacji wyjaśniła, że odrębny plan finansowy rachunku w zakresie realizacji Programu nie został opracowany, ponieważ *środki finansowe z Funduszu Przeciwdziałania Covid-19 przeznaczone na realizację Programu „Laboratoria Przyszłości” były gromadzone na wydzielonym rachunku dochodów.*

W ocenie NIK, utworzenie odrębnego rachunku bankowego nie zwalniało beneficjentów programu z obowiązku opracowania odrębnego planu finansowego Funduszu Przeciwdziałania COVID 19 w zakresie realizacji Programu. (akta kontroli str. 138-145)

OCENA CZĄSTKOWA

Miasto Białystok prawidłowo i efektywnie realizowało Program. Udział w nim wzięły wszystkie szkoły podstawowe spełniające warunki, dla których Miasto było organem prowadzącym. Rzetelnie opracowano i terminowo złożono wnioski o udział w Programie. Środki na jego realizację zostały przekazane na wyodrębnione rachunki bankowe w terminie umożliwiającym ich wydatkowanie zgodnie z przyjętymi założeniami i uwzględnione w planie finansowym. Przeznaczono je na zakup wyposażenia objętego finansowaniem w ramach Programu. Zapewniono jego instalację, uruchomienie i zintegrowanie z infrastrukturą szkolną. Prawidłowo i terminowo przekazano informacje o wykorzystaniu wsparcia.

Nie opracowano natomiast planu finansowego rachunku Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, w zakresie realizacji Programu. Nieprawidłowość ta nie wpływała na realizację Programu.

OBSZAR

2. Nadzór nad realizacją programu dotyczącego wsparcia finansowego na rozwijanie szkolnej infrastruktury oraz umiejętności podstawowych i przekrojowych dzieci i młodzieży – *Laboratoria przyszłości*

Opis stanu faktycznego

Departament Edukacji, w ramach przygotowania do realizacji Programu poinformował wszystkie szkoły, które mogły w nim uczestniczyć o: [1] otwartym webinarze dotyczącym składnia wniosków o wsparcie finansowe, organizowanym przez Centrum GovTech (13 października 2021 r.); [2] zasadach wnioskowania o wsparcie (14 października 2021 r.) oraz o stanowisku Ministerstwa Edukacji i Nauki dotyczącym kwestii finansowych związanych z realizacją Programu (9 listopada 2021 r.).²³

Na etapie realizacji uczestników Programu informowano o:

- obowiązku sporządzenia i przekazania zestawienia zawierającego dane o wnioskowanej kwocie wsparcia, planowanej kwocie wydatków w 2021 roku oraz w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 30 czerwca 2022 r., a także numerze wydzielonego rachunku szkoły na realizację zadania (18 listopada 2021 r.),
- wzorze dyspozycji o otwarciu rachunku i procedurze postępowania (19 listopada 2021 r.),
- obowiązku przekazania wydruku wyciągu bankowego z numerem konta wydzielonego na realizację programu (16 grudnia 2021 r.),
- konieczności sporządzenia i przekazania tabeli zawierającej informacje o działaniach podjętych przez placówkę w sprawie realizacji zadania (17 grudnia 2021 r.),
- przekazaniu kopii umów podpisanych z wykonawcami lub potwierdzeń wyłonienia wykonawcy (22 grudnia 2021 r.),
- obowiązku wyzerowania rachunków bankowych założonych na realizację Programu (31 grudnia 2021 r.),
- konieczności przekazania danych o wysokości środków niewygasających w 2021 roku na realizację Programu w podziale na rozdział i właściwy paragraf klasyfikacji budżetowej (12 stycznia 2022 r.),
- zatwierdzeniu planów finansowych na realizację Programu w 2022 roku (28 stycznia 2022 r.),
- sposobie ujęcia w sprawozdawczości budżetowej za 2021 rok wydatków oraz środków niewygasających w 2021 roku, a także sprawozdaniach za 2022 rok (9 lutego 2022 r.),
- obowiązku przekazania rozliczenia finansowego za 2021 rok (11 lutego 2022 r.),
- konieczności przekazania informacji o niewykorzystaniu środków niewygasających za 2021 rok (10 czerwca 2022 r.),
- dokonaniu zwrotu do 4 lipca 2022 r. niewykorzystanych środków niewygasających (29 czerwca 2022 r.),
- konieczności sporządzenia przez szkoły, które nie wykorzystwały jeszcze wszystkich środków, informacji o stanie realizacji programu (11 sierpnia 2022 r.),
- obowiązku przekazania rozliczenia finansowego za 2021 i 2022 rok (5 stycznia 2023 r.).²⁴

Ponadto Departament Edukacji przeprowadził z dyrektorami szkół biorących udział w Programie trzy narady (23 listopada i 13 grudnia 2021 r. i 19 maja 2022 r.) dotyczące jego realizacji.

Na etapie rozliczenia, Departament Edukacji zebrał od placówek uczestniczących w Programie ankiety monitorujące, na podstawie których uzyskane zostały informacje o: [1] wyznaczeniu koordynatora, do którego zadań należała popularyzacja wykorzystania zakupionego wyposażenia oraz wsparcie osób prowadzących zajęcia w szkole;

²³Korespondencja ze szkołami, potencjalnymi uczestnikami Programu odbywała się w formie elektronicznej.

²⁴J/w.

[2] przeprowadzeniu w pierwszym roku realizacji Programu zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem zakupionego sprzętu; [3] uwzględnieniu treści z zakresu doradztwa zawodowego na zajęciach z wykorzystaniem zakupionych urządzeń; [4] wykorzystaniu sprzętu średnio co najmniej trzy godziny w każdym tygodniu nauki; [5] wymianie wiedzy z innymi placówkami w zakresie wykorzystania zakupionych urządzeń.

W okresie objętym kontrolą przeprowadzone zostały dwie kontrole w szkołach podstawowych biorących udział w Programie. Przedmiotem jednej było m.in. wykorzystanie sprzętu zakupionego w jego ramach (protokół z kontroli w trakcie opracowywania), drugiej natomiast dokumentacja związana z jego realizacją (czynności udokumentowano protokołem z 23 czerwca 2023 r.). W obu kontrolach nieprawidłowości nie stwierdzono. Ponadto Dyrektor Departamentu Edukacji wyjaśniła, że w związku z obowiązkiem wykorzystywania wyposażenia zakupionego w ramach Programu, wynikającym z art. 9 ust. 3 pkt 5 uchwały w sprawie wsparcia, w kolejnych co najmniej pięciu latach szkolnych, planowane są i będą prowadzone czynności kontrolne i nadzorcze. (akta kontroli str.138-145, 183-233, 254)

Stwierdzone
nieprawidłowości
OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

NIK pozytywnie ocenia nadzór Miasta Białostok nad realizacją Programu. W okresie objętym kontrolą przygotowanie, realizacja i rozliczenie Programu były na bieżąco monitorowane przez Departament Edukacji. Przeprowadzono również dwie kontrole dotyczące jego realizacji.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z zakończeniem realizacji Programu oraz mając na uwadze, że stwierdzona nieprawidłowość nie wpłynęła na realizację Programu, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków ani uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Białystok, 18 września 2023 r.

Kontroler
Marcin Bielawski
główny specjalista kontroli państwowej

/podpisano elektronicznie/

p.o. DYREKTORA DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku
Janusz Pawelczyk

/podpisano elektronicznie/